

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Gezinshuis DrieLuik

Eefde

Toets kleinschalige jeugdhulp met verblijf

Gezond vertrouwen

Utrecht, oktober 2018

Gezinshuis DrieLuik

Eefde

Toets kleinschalige jeugdhulp met verblijf

Samenvatting

Voor gezinshuizen, zorgboerderijen en andere aanbieders die kleinschalige jeugdhulp met verblijf bieden, gebruikt de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) een op maat gesneden toezicht. Om te bepalen of een aanbieder verantwoorde jeugdhulp biedt, gebruikt de inspectie een selectie van 29 verwachtingen uit het toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd.

In augustus 2018 deed de inspectie onderzoek bij Gezinshuis DrieLuik, mede naar aanleiding van een signaal. Doel van het onderzoek was om te bepalen of Gezinshuis DrieLuik verantwoorde jeugdhulp biedt.

Gezinshuis DrieLuik is een eenmanszaak en biedt jeugdhulp in de vorm van verblijf, begeleiding en ondersteuning. Gezinshuis DrieLuik biedt ook crisisopvang, maar geen behandeling. Mede door de antroposofische leest waarop Gezinshuis DrieLuik is geschoeid, kiest zij ervoor om het kind als geheel te benaderen.

Gezinshuis DrieLuik voldeed op het moment van het onderzoek aan 18 van de 29 verwachtingen uit het toetsingskader Jeugdhulp met verblijf. Inmiddels heeft Gezinshuis DrieLuik ten aanzien van een aantal verwachtingen maatregelen genomen.

De inspectie verwacht dat Gezinshuis DrieLuik, samen met hoofdaannemer Zozijn, de benodigde verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet voor 4 december 2018 aan de inspectie worden verzonden. Het plan wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Bevindingen	6
2.1	Uitvoering hulpverlening	6
2.2	Veiligheid	7
2.3	Leefklimaat	8
2.4	Clëntenpositie	8
2.5	Organisatie	9
3	Vervolg	11
	Bijlage - Verantwoording	12

1 Inleiding

In augustus 2018 deed de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) onderzoek bij Gezinshuis DrieLuik. Doel van het onderzoek was om te bepalen of Gezinshuis DrieLuik verantwoorde jeugdhulp biedt.

Beschrijving Gezinshuis DrieLuik

Gezinshuis DrieLuik (hierna: DrieLuik) is een eenmanszaak die bij de Kamer van Koophandel staat ingeschreven onder nummer 57016143. De eigenaresse is samen met haar partner achttien jaar geleden gestart met de opvang van pleegkinderen. Ze hebben één thuiswonend kind. In 2013 heeft het gezinshuis haar huidige vorm gekregen, als onderaannemer van Stichting Zozijn (hierna: Zozijn). De gezinshuisouders zijn antroposofisch georiënteerd.

DrieLuik biedt jeugdhulp in de vorm van verblijf, begeleiding en ondersteuning. DrieLuik biedt ook crisisopvang, maar geen behandeling. Mede door de antroposofische leest waarop DrieLuik is geschoeid, kiest zij ervoor om het kind als geheel te benaderen. Tevens richt DrieLuik zich op *het niet direct zichtbare*, waarmee wordt bedoeld dat ook aspecten als houding, manier van lopen, spreken en ander indicaties voor de mentale staat van het kind worden meegewogen in de te kiezen benadering.

Ten tijde van het inspectietoezicht biedt DrieLuik verblijf aan vijf jeugdigen in de leeftijd van elf tot negentien jaar. Drie jeugdigen verblijven bij DrieLuik op grond van de Jeugdwet, waarvan één met een verlengde Jeugdwetindicatie. Twee jeugdigen verblijven er op basis van de Wet langdurige zorg (Wlz).

Beide gezinshuisouders hebben ruime ervaring als pleegouder en zorgverlener binnen het gezinshuis. Eén van hen heeft een pedagogische opleiding op hbo-niveau, aangevuld met inhoudelijke trainingen op het gebied van zorg en begeleiding. De ander heeft een paramedische opleiding op hbo-niveau gevolgd – niet afgerond – en heeft ervaring opgedaan als ondernemer en heeft daarnaast verschillende bestuursfuncties in het onderwijs vervuld. De gezinshuisouders zijn niet geregistreerd bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ).

DrieLuik is landelijk gelegen, net buiten het dorp Eefde. Het gezinshuis is gevestigd in een grote woonboerderij. Op het erf zijn allerlei soorten dieren, zoals honden, katten, paarden, kippen en konijnen. Ook bevindt zich een (kleinschalige) buitenschoolse opvang (BSO) op het erf.

Zozijn is als hoofdaannemer eindverantwoordelijk voor de door hen bij DrieLuik geplaatste jeugdigen en de kwaliteit van de hulpverlening. Inhoudelijke ondersteuning wordt daarbij geboden door een SKJ-geregistreerde gedragswetenschapper van Zozijn. Op termijn wil DrieLuik een meer

zelfstandige positie gaan innemen waarbij de benodigde expertise door DrieLuik ook zelf wordt ingehuurd. DrieLuik geeft aan hiervoor per 1 september 2018 een orthopedagoog in de arm te hebben genomen. De relatie met Zozijn bevindt zich daardoor in een transitiefase en onduidelijk is in welke vorm deze eventueel zal worden voortgezet. De overige jeugdigen zijn direct door het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Zutphen geplaatst bij DrieLuik, dat hiermee een belangrijke rol speelt bij het indiceren en plaatsen van jeugdigen. Voor deze groep jeugdigen is DrieLuik eindverantwoordelijk voor de geboden hulpverlening. Er zijn tussen het DrieLuik en het CJG geen structurele afspraken over eventuele ondersteuning of begeleiding van DrieLuik bij het bieden van deze hulpverlening.

Toetsingskader

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd. Het toetsingskader bestaat uit vijf thema's: Uitvoering hulp, Veiligheid, Leefklimaat, Cliëntenpositie en Bestuurlijke organisatie. Elk thema is uitgewerkt in een aantal verwachtingen. Voor Jeugdhulp met verblijf is een set met 29 kernverwachtingen geselecteerd. Het toetsingskader is te vinden op: <http://toetsingskadervhj.nl>.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk worden de resultaten, zoals de inspectie deze heeft aangetroffen op het moment van het toezicht, gepresenteerd aan de hand van de vijf thema's uit het toetsingskader Jeugdhulp met verblijf: uitvoering hulpverlening, veiligheid, leefklimaat, cliëntenpositie en organisatie. Per verwachting geeft de inspectie een oordeel. Als de verwachting als onvoldoende is beoordeeld geeft de inspectie een toelichting. Wanneer het oordeel voldoende is maar de inspectie op grond van de bevindingen van mening is dat er reden is voor verbetering, benoemt de inspectie een aandachtspunt.

V	Voldoende
O	Onvoldoende
NB	Niet beoordeeld

2.1 Uitvoering hulpverlening

	Verwachting	Oordeel
1.1.1	Professionals bieden hulp die aansluit bij de relevante ontwikkeltaken en de problematiek van de jeugdigen en hun ouders.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Als het gaat om de hulp aan de jeugdigen mist de inspectie een duidelijke hulpverleningsstructuur. De betrokkenheid en inzet van de gezinshuisouders is groot en gericht op het toekomstperspectief van de jeugdigen. Echter, het is niet navolgbaar hoe de aanbieder werkt aan de problematiek en de doelen van de jeugdigen. De cliëntdossiers zijn onvolledig en onoverzichtelijk, waarbij een duidelijke onderbouwing van de hulpverlening en rapportage over de voortgang van de hulp ontbreekt.</p> <p>Uitsluitcriteria zijn niet goed schriftelijk vastgelegd of gecommuniceerd met plaatsers waardoor het risico bestaat dat aanbieder jeugdigen opvangt met een hulpvraag waarvoor DrieLuik geen passende hulp kan bieden.</p>	
1.1.2	Professionals bieden hulp die aansluit bij de achtergrond, eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdigen, hun ouders en hun netwerk.	V
1.2.1	Professionals werken volgens de richtlijnen van de beroepsgroep.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Zozijn beschikt over richtlijnen en protocollen voor het handelen van de gezinshuisouders. Echter, de gezinshuisouders hebben geen digitale toegang tot deze richtlijnen en protocollen. Dit geldt ook voor het elektronisch cliëntendossier van de door Zozijn bij DrieLuik geplaatste jeugdigen. Wel geven gezinshuisouders aan veel met Zozijn over hun handelen te overleggen maar dit is niet zichtbaar in de dossiers.</p>	

	Verwachting	Oordeel
	DrieLuik beschikt zelf niet over richtlijnen en protocollen die richting geven aan hun handelen.	
1.2.2	Professionals werken doelgericht en planmatig.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>De gezinshuisouders beschikken voor iedere jeugdige over een zelf opgestelde (persoons-) analyse, maar niet over een door een SKJ-geregistreerde professional vastgesteld plan. Voor de jeugdigen die via Zozijn bij de gezinshuisouders verblijven is er geregistreerde gedragswetenschapper betrokken bij het plan, maar onduidelijk is in hoeverre dit plan ook bij de gezinshuisouders bekend is. Hetzelfde geldt voor de plannen van de jeugdigen die door het CJG zijn geplaatst.</p> <p>DrieLuik geeft aan hiervoor een eigen gedragswetenschapper aan te hebben getrokken.</p>	
1.3.1	Professionals werken met een plan dat door of in overleg met jeugdigen en hun ouders is opgesteld.	V
1.3.3	Professionals bejegenen jeugdigen en hun ouders met respect en nemen hen serieus bij de uitvoering van de hulp.	V
1.3.4	Professionals zorgen ervoor dat de jeugdigen contact kunnen (onder)houden met hun ouders en hun netwerk.	V
1.4.1	Professionals stemmen het plan af met de plannen van overige betrokken instanties.	V

2.2 Veiligheid

	Verwachting	Oordeel
2.1.1	Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van de jeugdigen.	V
2.1.2	Professionals schatten de veiligheidsrisico's van de jeugdigen systematisch in.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>De gezinshuisouders hebben oog voor de veiligheidsrisico's van de jeugdigen, maar zij beschikken niet van alle jeugdigen over een systematische inschatting en beoordeling van de veiligheidsrisico's van de jeugdigen bij aanvang van de hulp, tussentijds en bij veranderende omstandigheden. Minimaal dienen een aantal eenduidige vragen over veiligheid gesteld te worden.</p>	
2.1.3	Professionals beoordelen de veiligheidsrisico's in multidisciplinair verband.	V
2.2.1	Professionals bepalen mede op basis van de veiligheidsrisico's de in te zetten hulp.	V
	<p><i>Aandachtspunt:</i></p> <p>Veiligheidsrisico's bespreken de gezinshuisouders met de gedragswetenschapper van Zozijn. Echter de uitkomsten van dit gesprek en de afgesproken acties om de risico's te verminderen worden niet vastgelegd.</p>	

	Verwachting	Oordeel
2.2.2	Professionals bewaken de gemaakte afspraken over het beperken van de veiligheidsrisico's.	V
2.2.3	Professionals treden bij acute onveiligheid actief op.	V

2.3 Leefklimaat

	Verwachting	Oordeel
3.1.1	De leefomgeving is schoon, passend en veilig.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>In het rietgedekte pand ontbreken rookmelders, blusapparatuur en een evacuatieplan. De binnenruimte is daarbij rommelig en onoverzichtelijk. Verder zijn er door de recente plaatsing van een vijfde jeugdige onvoldoende slaapkamers en slaapt een jeugdige tijdelijk op de vide waarbij de ruimte is afgeschermd met een gordijn. Een andere jeugdige slaapt buiten in een bouwkeet (genaamd: de pipowagen). Het gebruik van de vide en de pipowagen als slaapkamer voor jeugdigen vindt de inspectie niet passend.</p> <p>Het erf bij het pand is royaal en passend bij de jeugdigen die in het gezinshuis verblijven.</p> <p>Het gezinshuis heeft op verzoek van de inspectie maatregelen genomen. Na het toezicht is een brandveiligheidscontrole uitgevoerd door de brandweer. De daaruit volgende adviezen worden door het gezinshuis opgevolgd.</p> <p>De aanbieder geeft aan dat de pipowagen niet meer wordt gebruikt als slaapruijnte voor een jeugdige.</p>	
3.2.1	Het leefklimaat past bij de leeftijd en de ontwikkelingsfase van de jeugdigen.	V
3.2.2	De dagelijkse routine en de huisregels dragen bij aan de ontwikkeling van de jeugdigen.	V
3.2.3	Jeugdigen leiden een voor hen zo gewoon mogelijk leven, inclusief onderwijs en vrijetijdsbesteding.	V
3.3.2	Professionals hebben tijd en aandacht voor de jeugdigen.	V
3.3.5	Professionals respecteren de privacy van de jeugdigen.	V

2.4 Cliëntenpositie

	Verwachting	Oordeel
4.1.1	De aanbieder onderneemt actie indien jeugdigen en/of hun ouders aangeven ontevreden te zijn over de geboden hulp.	V
4.1.2	Jeugdigen en hun ouders kunnen gebruikmaken van een onafhankelijke vertrouwenspersoon.	O

	Verwachting	Oordeel
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Het gezinshuis beschikt niet over een onafhankelijke vertrouwenspersoon van AKJ of Zorgbelang waar jeugdigen en hun ouders gebruik van kunnen maken.</p> <p>Na het toezicht heeft het gezinshuis contact gezocht met het AKJ, om over een onafhankelijke vertrouwenspersoon te kunnen beschikken. Een bezoek van de vertrouwenspersoon is ingepland.</p>	
4.1.3	Jeugdigen en hun ouders kunnen een klacht indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Het gezinshuis is zelf niet aangesloten bij een onafhankelijke klachtencommissie. Zozijn is wel aangesloten bij een onafhankelijke klachtencommissie. Het gezinshuis heeft de jeugdige en hun ouders niet over de deze klachtencommissie geïnformeerd. Voor de jeugdigen die zonder tussenkomst van Zozijn bij de het gezinshuis zijn geplaatst ontbreekt de toegang tot een onafhankelijke klachtencommissie.</p> <p>Na het toezicht heeft het gezinshuis zich aangemeld bij Klachtenportaal Zorg, om aan deze verwachting te voldoen.</p>	

2.5 Organisatie

	Verwachting	Oordeel
5.1.4	De aanbieder registreert en analyseert incidenten en voert naar aanleiding van de analyse verbeteringen door.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>De gezinshuisouders melden incidenten bij Zozijn en het betrokken CJG. Er zijn echter geen eenduidige afspraken welke incidenten moeten worden gemeld. Ook is bij de gezinshuisouders niet bekend of de incidenten op geaggregeerd niveau worden geanalyseerd en of op grond daarvan structurele verbetermaatregelen worden genomen.</p>	
5.2.1	De aanbieder werkt met geregistreerde professionals, tenzij de inzet van een niet geregistreerde professional niet afdoet aan de kwaliteit van hulp of noodzakelijk is voor de kwaliteit.	O
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>De gezinshuisouders zijn zelf niet SKJ-geregistreerd. Via Zozijn is voor de door hen geplaatste jeugdigen een geregistreerde gedragswetenschapper beschikbaar. Bij de overige jeugdige is zo'n ondersteuning niet beschikbaar.</p> <p>De aanbieder geeft aan na het toezicht een SKJ geregistreerde orthopedagoog in de arm te hebben genomen. Een van de gezinshuisouders geeft aan bezig te zijn zich bij het SKJ te registreren.</p>	
5.2.2	De aanbieder zet professionals in die aantoonbaar zijn geschoold voor de functie die zij uitoefenen.	V
5.2.3	De aanbieder biedt professionals de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden.	V

	Verwachting	Oordeel
	<p><i>Aandachtspunt:</i></p> <p>De gezinshuisouders hebben verschillende cursussen gevolgd en wisselen informatie uit met een ander gezinshuis. Echter, het is een aandachtspunt om structureel inhoudelijke kennis op te blijven doen en momenten van reflectie in te bouwen, bijvoorbeeld door het volgen van verschillende cursussen, workshops of lezingen en het doen aan intervisie.</p>	
5.3.1	De aanbieder beschikt over de Verklaring Omtrent Gedrag van personen die structureel contact hebben met jeugdigen of hun ouders.	0
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>Op het moment van toezicht ontbrak de verklaring omtrent gedrag van een gezinshuisouder.</p> <p>Na het toezicht heeft de aanbieder aangetoond dat de gezinshuisouder beschikt over de benodigde verklaring omtrent gedrag.</p>	
5.3.2	De aanbieder heeft een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.	0
	<p><i>Toelichting:</i></p> <p>De gezinshuisouders zijn op de hoogte van het bestaan van de meldcode maar kennen de stappen onvoldoende en handelen hier ook niet naar.</p> <p>Na het toezicht heeft de aanbieder aangegeven dat ze meldcode heeft toegevoegd aan de map van het gezinshuis en dat ze hiernaar zal handelen.</p>	

3 Vervolg

Gezinshuis DrieLuik voldeed op het moment van het onderzoek aan 18 van de 29 verwachtingen uit het toetsingskader Jeugdhulp met verblijf. Inmiddels heeft Gezinshuis DrieLuik ten aanzien van een aantal verwachtingen maatregelen genomen.

De inspectie verwacht dat Gezinshuis DrieLuik, samen met hoofdaannemer Zozijn, de benodigde verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet voor 4 december 2018 aan de inspectie worden verzonden. Het plan wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

Bijlage - Verantwoording

De inspectie voerde het toezicht bij gezinshuis DrieLuik uit op 15 augustus 2018. Het toezicht bestond uit de volgende onderdelen:

- Gesprek met de gezinshuisouders.
- Rondleiding (door twee jeugdigen) en observatie.
- Dossieronderzoek.
- Analyse beleidsdocumenten.
- Telefonische navraag bij gedragswetenschapper en manager van Zozijn.
- Telefonische en schriftelijke uitvraag bij het CJG Zutphen.

www.igj.nl